

Pozn. Voř.: Švabachem psaný Návod ke psaní kronik (str. 7 a 8), z němčiny přeloženo za pomoci G. Tamele:

Memoáry, dobové nebo pamětní knihy, také kroniky, jsou velmi užitečné nejen v dějinném, ale v mnohém jiném vztahu, a všechny okresní úřady, které byly dotazovány k tomuto tématu zcela rozhodně prohlásily, že jejich pečlivé vedení (těch memoárů) by bylo velmi chvályhodné ve všech církevních a světských komunitách.

Pro zajištění úspěchu tohoto chvályhodného úsilí, této potěšitelné známky pravého vlasteneckého smýšlení a úctyhodného sebevědomí, které nalézá v památkách minulosti pobídku k vlastní užitečné činnosti, které předsevzetím zaznamenávání chvályhodných činností dává možnost přísnější kontroly a přinášející tímto požehnání pro potomky, považuje se za užitečné podat následující podrobnější pokyn k vedení memoárů, dobových nebo pamětních knih a také kronik.

1. Počínaje **1. lednem 1836** se založí v každém městě či tržním místě a každém významnějším místě, farnosti a jiných ostatních duchovních či světských komunách memoáry, dobová či pamětní kniha nebo kronika a bude dále vedena pod dohledem nadřazených oprávněných úřadů v německém jazyce. Zůstává také možné vést tyto dobové knihy dále v latinském jazyce.

2. Je na volbě oprávněných úřadů, vikariátů, městských soudů, hospodářských úřadů a dalších podobných, aby pro tuto činnost zvolily schopného občana, orientovaného všeobecnému blahu.

3. Kronika je majetkem duchovního či světského sdružení nebo obce. Musí být tudíž zpravidla uchovávána v příslušném obecním úřadě, a v případě, že pisatel kroniky obce ukončí svěřenou práci, budiž bez újmy předána v pořádku představenému úřadu.

4. Je požadováno, aby se kronika psala na obvyklý archový formát, na dobrý papír a dobrým černým inkoustem, a aby na počátku obsahovala uvedení letopočtu, kdy se začíná, jméno a úřad (funkci) kronikáře.

Stejně tak musí být zaznamenáno, kdy byl do funkce uveden nový kronikář, jeho jméno a úřad na počátku jeho záznamů a čas této změny.

Kronika musí být opatřena vazbou z tuhých desek, koženým hřbetem a rohy.

5. Kronika má být pamětní knihou pro obec, tedy knihou, v které jsou vneseny všechny pamětihodnosti, týkající se prokazatelně obce.

6. Je účelné na počátku kroniky poukázat na případné dochované existující kroniky, listiny, práva a privilegia, úřední spisy apod., které se uchovávají v místním archivu, nebo na už zveřejněné události obce. Je žádoucí, přiloží-li se čas od času vyobrazení místních pamětihodných budov apod. a situační plány.

Obzvláště chvályhodné je na začátku kroniku opatřit stručným shrnutím městských, obchodních, farních a společných dějin s udáním odpovídajících pramenů. Taková záslužná práce je vnímána a ceněna se zvláštní pozorností.

7. Pokud jde o volbu událostí, které budou v kronice zachycovány, není možné uvést návod, jdoucí až do podrobností. V tomto ohledu se musíme spoléhat na zdravý rozum kronikáře.

Všeobecně řečeno jsou vhodné všechny události a jednání, která se vztahují na zvláštnost a stav obce, ukazují nebo mění obraz zvyků, mravů a vůbec dobové vztahy, všechno to, co se hodí, aby bylo zachyceno v pamětní knize, jsou to události, které se vztahují k úřední správě obce, k úřadům a hodnostářům, kteří v této společnosti jsou, důležité administrativní předpisy, nařízení týkající se školství, chudobinců apod., staveb, nadací, dobročinných ústavů, zpráv o stavu církevního nebo světského obecního majetku, významná zlepšení nebo zhoršení stavu změn na hranicích obcí, tržních okrsků, nebo změn obecních práv, významných kulturních událostí, úmrtí vynikajících mužů, pobytu významných osobností, popisu slavností, nápadných

přírodních úkazů, příkladů významného zdražení nebo zlevnění, počtu křtů, svateb, úmrtí, počtu obyvatel v průběhu jednoho roku.

8. Události, které je třeba zaznamenat v kronice, by se měly vztahovat především k církevní nebo světské obci; avšak tak jako každá jednotlivá obec je spjata se sousedními obcemi, ostatními okresy a s celým královstvím společným svazkem, tak nejsou z kroniky vyloučeny události, které se sice především vztahují k církevním či světským obcím nebo k celé vlasti, na níž se obec taky podílí.

9. Významná hodnota kronik spočívá ve věrných údajích všech jednotlivých okolností, často na první pohled drobností, a v jistotě, s níž z předem uvedených do podrobností jdoucích skutečností je získán pravý obraz různých dob, místních okolností a poměrů, oproštěný od historicko-filozofické systematizace. Kronikáři se proto mají snažit přesně zapisovat podrobnosti, události, slavnosti apod., z nichž jsou patrné mravy a život určité doby. Nedoporučuje se rozvleklost a zabírání do šíře, je to však lepší než prázdné zevšeobecňování.

10. Nevyžaduje se pragmatismus ani soud kronikáře nad účelností zařízení nebo nad jednáním ani pateticky nadnesený způsob psaní, naopak tomuto je třeba se vyhnout. Jako vzor má posloužit jednoduchý nenucený způsob psaní lepších kronikářů středověku. Nejjednodušší líčení popisovaných skutečností je to nejlepší a vše oč se žádá. Je třeba je uvádět v časové posloupnosti.

Každý jednotlivý údaj je třeba na okraji označit letopočtem, pokud tentýž není uveden u předcházejících událostí a v průběhu líčení je třeba zřetelně označit měsíc a den.

11. Kronikář učiní dobře, když provede zápis bezprostředně po proběhlé události. Tato přesnost vedení je zárukou věrnosti popisu.

12. Kde je zapotřebí zvláště pečlivého vedení kroniky, doporučuje se uvést index pramenů ve zvláštním díle.

13. Každé církevní a světské obci bude dodán exemplář tohoto návodu s požadavkem přiložit tento návod ke kronice.

14. K tomuto účelu je třeba opatřit na náklady té které církevní či světské obce ty jednotlivé svazky, které byly zhotoveny dle zde uvedených návodů z **300** nebo **350** archů, očíslování stran, protáhnout nití a opečetiti.

Praha, **31. srpna 1835**

Z císař. král. českého zemského prezidia.

Karel Hrabě Chotek

Vrchní zámecký hrabě a císař. král. prezident gubernie